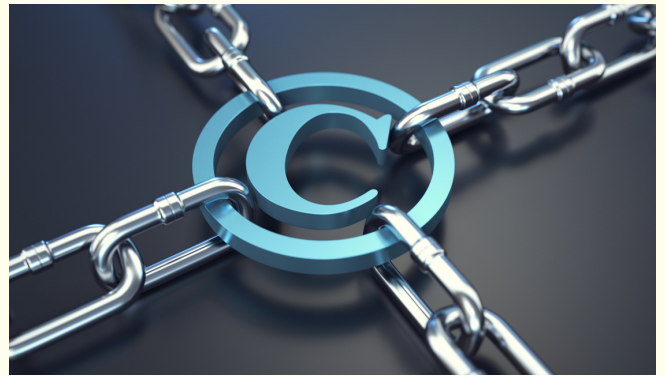

MỘT SỐ NỘI DUNG TIÊU BIỂU CỦA NGHỊ ĐỊNH HƯỚNG DẪN VỀ QUYỀN TÁC GIẢ, QUYỀN LIÊN QUAN

TUỆ ĐĂNG

Ngày 26/04/2023, Chính phủ đã ban hành Nghị định 17/2023/NĐ-CP quy định chi tiết một số điều và biện pháp thi hành Luật Sở hữu trí tuệ về quyền tác giả, quyền liên quan (**Nghị định 17**), thay thế cho Nghị định 22/2018/NĐ-CP, các quy định về bảo vệ quyền tác giả, quyền liên quan tại Nghị định 105/2006/NĐ-CP sửa đổi bổ sung bởi Nghị định 119/2010/NĐ-CP. Nghị định 17 có khả năng tác động lớn đến nhiều chủ thể như các tổ chức, cá nhân nghiên cứu khoa học/học tập, các doanh nghiệp kinh doanh trong nhiều lĩnh vực ngành nghề vui chơi, giải trí và doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trung gian. Dưới đây là một số nội dung của Nghị định 17 mà các doanh nghiệp cần lưu ý:

Thứ nhất, liệt kê cụ thể các hoạt động kinh doanh sử dụng tác phẩm, bản ghi âm, ghi hình đã công bố nhằm mục đích thương mại phải trả tiền bản quyền. Điều 34, Nghị định 17 quy định việc (i) sử dụng tác phẩm đã được chủ sở hữu quyền tác giả cho phép định hình trên bản ghi âm, ghi hình công bố; hay (ii) sử dụng bản ghi âm, ghi hình đã được công bố nhằm mục đích thương mại trong hoạt động kinh doanh, thương mại là việc tổ chức, cá nhân sử dụng tác phẩm, bản ghi âm, ghi hình đã công bố nhằm mục đích thương mại để sử dụng tại nhà hàng, siêu thị; khu vui chơi, giải trí, trung tâm thương mại; câu lạc bộ thể dục; cơ sở kinh doanh dịch vụ karaoke; quán bar, vũ trường; trong hoạt động hàng không, giao thông công cộng và các hoạt động kinh doanh, thương mại có bản chất tương tự,... Có thể thấy rằng, từ lâu trên thực tế có nhiều chủ thể kinh doanh sử dụng tác phẩm âm nhạc, điện ảnh nhằm hỗ trợ cho hoạt động cung cấp dịch vụ cho khách hàng của mình, nhưng chưa trả tiền bản quyền cho chủ sở hữu quyền tác giả, người biểu diễn, chủ sở hữu quyền liên quan đối với bản ghi âm, ghi hình, từ đó, ảnh hưởng đến quyền và lợi ích hợp pháp của chủ thể này. Để hài hòa lợi ích hợp pháp của các chủ thể này, Nghị định 17 quy định tổ chức, cá nhân sử dụng tác phẩm, bản ghi âm, ghi hình đã công bố nhằm mục đích thương mại nêu trên sẽ *phải trả tiền bản quyền* cho chủ sở hữu quyền tác giả, người biểu diễn,

chủ sở hữu quyền liên quan đối với bản ghi âm, ghi hình *theo thỏa thuận kể từ khi sử dụng bản ghi âm/ghi hình*, nếu không đạt được thỏa thuận thì phải trả tiền bản quyền theo biểu mức quy định tại Phụ lục II, Nghị định 17 hoặc khởi kiện tại tòa án theo quy định của pháp luật. Ngoài ra, tổ chức, cá nhân phải dừng việc tiếp tục sử dụng tác phẩm, bản ghi âm, ghi hình nếu *không trả tiền bản quyền trong thời hạn 90 ngày kể từ khi sử dụng*.

Thứ hai, làm rõ điều kiện để được xác định là "hợp lý" của một số trường hợp ngoại lệ không xâm phạm quyền tác giả, đặc biệt với hành vi sao chép và hành vi trích dẫn, cụ thể:

- Đối với hành vi sao chép, việc sao chép "hợp lý" một phần tác phẩm bằng thiết bị sao chép để nghiên cứu khoa học, học tập của cá nhân và không nhằm mục đích thương mại là hành vi sao chép hợp lý không quá một bản một phần tác phẩm. Đối với tác phẩm được thể hiện dưới dạng chữ viết, việc sao chép bằng cách photocopy, chụp ảnh hoặc hình thức tương tự khác *tối đa không quá 10%* tổng số trang hoặc tổng đơn vị lưu trữ (bytes), tổng số từ của ấn bản, độ dài nội dung của ấn bản đối với tác phẩm được cung cấp dưới dạng ấn bản điện tử không chia trang. Nếu tổ chức, cá nhân sao chép tác phẩm nhiều hơn mức 10% nêu trên thì phải (i) được sự cho phép của chủ sở hữu quyền tác giả và (ii) trả tiền bản quyền, quyền lợi vật chất khác (nếu có) cho chủ sở hữu quyền tác giả.
- Đối với hành vi trích dẫn, Nghị định không lượng hóa một tỷ lệ nhất định, mà đưa ra 03 điều kiện để đánh giá tính "hợp lý" khi trích dẫn (nhiều hơn 01 điều kiện so với Nghị định 22/2018/NĐ-CP) gồm: (i) phần trích dẫn *chỉ nhằm mục đích giới thiệu, bình luận hoặc làm sáng tỏ vấn đề* được đề cập trong tác phẩm của mình, (ii) phần trích dẫn từ tác phẩm được sử dụng để trích dẫn *không gây thiệt hại một cách bất hợp lý đến lợi ích hợp pháp* của tác giả, chủ sở hữu quyền tác giả của tác phẩm được sử dụng để trích dẫn; phù hợp với

tính chất, đặc điểm của loại hình tác phẩm được sử dụng để trích dẫn và (iii) việc trích dẫn *phải kèm theo chỉ dẫn về nguồn gốc tác phẩm và tên tác giả*, nếu tên tác giả được nêu trên tác phẩm sử dụng để trích dẫn.

Thứ ba, ràng buộc nhiều trách nhiệm pháp lý cho doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trung gian. Nghị định 17 quy định doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trung gian là các doanh nghiệp cung cấp một, một số hoặc toàn bộ 03 dịch vụ sau: (i) dịch vụ chỉ truyền dẫn (mere conduit), (ii) dịch vụ lưu trữ đệm (caching), (iii) dịch vụ lưu trữ nội dung thông tin số (hosting) theo yêu cầu. Việc phân loại dịch vụ này có điểm tương tự với quy định về dịch vụ trung gian (intermediary service) tại Đạo luật Dịch vụ kỹ thuật số của Liên minh Châu Âu (EU). Một số trách nhiệm tiêu biểu của các doanh nghiệp cung cấp dịch vụ trung gian để bảo vệ quyền tác giả, quyền liên quan trên môi trường mạng viễn thông và mạng Internet như sau:

- Xây dựng công cụ *tiếp nhận yêu cầu gỡ bỏ hoặc ngăn chặn việc truy nhập* tới nội dung thông tin số xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan gồm: chương trình máy tính, trang thông tin điện tử, các hộp thư điện tử, cổng điện tử tiếp nhận yêu cầu và công cụ tiếp nhận yêu cầu khác có chức năng tương tự;
- Thông báo *đầu mối liên lạc về vấn đề quyền tác giả, quyền liên quan* (ít nhất gồm thông tin địa chỉ thư điện tử, số điện thoại liên hệ) tới cơ quan chuyên môn quản lý nhà nước về quyền tác giả, quyền liên quan của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và công khai thông tin này trên trang thông tin điện tử của mình;
- *Cảnh báo* cho người sử dụng dịch vụ về trách nhiệm pháp lý của họ nếu họ thực hiện hành vi xâm phạm quyền tác giả, *cung cấp thông tin người dùng* khi nhận được yêu cầu bằng văn bản từ cơ quan quản lý nhà nước có thẩm quyền để phục vụ xác minh, xử lý hành vi vi phạm pháp luật về quyền tác giả, quyền liên quan;
- *Gỡ bỏ hoặc ngăn chặn* việc truy nhập tới nội dung thông tin số xâm phạm quyền tác giả, quyền liên quan theo yêu cầu của cơ quan nhà nước có thẩm quyền theo quy định tại Điều 113, Nghị định 17 hoặc chủ thể quyền theo quy định tại Điều 114, Nghị định 17...

MỘT SỐ BÌNH LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Nghị định 17 đã phần nào bảo đảm được quyền và lợi ích hợp pháp cho các chủ thể quyền tác giả, quyền liên quan đầy đủ hơn so với Nghị định 22/2018/NĐ-CP, Nghị định 105/2006/NĐ-CP và Nghị định 119/2010/NĐ-CP, đồng thời ràng buộc nhiều trách nhiệm pháp lý đối với các tổ chức, cá nhân sử dụng các đối tượng được bảo hộ quyền tác giả (tác phẩm, bản ghi âm, ghi hình) của các chủ thể quyền. Do đó, các doanh nghiệp cần lưu ý nghiên cứu các quy định của Nghị định này để đảm bảo tuân thủ đầy đủ các nghĩa vụ, trách nhiệm và phòng ngừa các rủi ro pháp lý liên quan đến quyền tác giả, quyền liên quan.